

ፖለቲካዊ ልቦና ዘይብሉ ውድድር ንዘባዊ ሓያልነት

ድሕሪ ካልኣይ ኩናት ዓለም፣ ምብራቅዊ ማሕበርነታዊ ደምበን ምዕራባዊ ሃጻያዊ ደምበን ዝብል ፖለቲካዊ ስነ-ሓሳባዊ ፍልልይ፣ ንማሕበረ-ሰብ ዓለም ኣብ ክልተ ክፈልግ ምንባሩ ናይ ቀረባ ተዘክሮዮ። ምብራቅዊ ማሕበርነታዊ ደምበ፣ ብምዕራባዊ ሃጻያዊ ደምበ ብፖለቲካን ቁጠባን ተሳዒሩ ዝነበሮ ምትእስሳርን ጽልዋን ተበግጢሱ ምስ ፈራረሰ፣ ዓለምና ብወሳኒ መልክዑ ኣብ ትሕቲ ሓደ ልዕሊ ሓያል ሃገር ወዲቐ። ርእሰ ሓያል ሃገር ነጻ ዕዳጋን ግሎቫላይሽንን ብዝብል ንብዙሓትን ድኻታትን ግምት ዘይህብ " ዝኸኣለ ይጉዮ ዘይከኣለ ይተኣለ" ዓይነት ዕሙት መንገዲ ተኸቲሉ። እቲ ሃብታም ዝያዳ ክህብትም እቲ ድኻ ዝያዳ ክደኪ ገይሩ። ቅኑዕ ሕልናዊ ህንጻትን ብስለትን ዘይብሉ ነዋታዊ (ማተርያላዊ) ውህላላ ማእከሉ ዝገበረ ፖሊስን ስትራቴጂን ገዛኢ ኮይኑ ጸኒሑ።

እዚ ዝኸኣለ ይጉዮ ዘይከኣለ ይተኣለ ዝብል ቃና ዘለዎ ንብዙሓትን ድኻታትን ዘግለለ ዝንቡዕ ፖሊሲ ግን፣ ንዓለምና ሰላም ዝህብ ኮይኑ ኣይተረኽበን። ተረሓሒቑ ዝነበረት ዓለም ተቐራራባ፣ ናብ ደረጃ ቁሸት ተቐይራ ብዙሕ ግዜ ዝሰማዕ ዘረባዮ። ብሓቂ ሳይንስን ቴክኖሎጂን ብዝፈጠሮ ዝተራቐቐ መራኽቢታት ኣብ ዝሓጸረ ግዜን ብዘይ ብዙሕ ወጻእን ንምርኻብ ተኻኢሉዮ። እዚ ኣወንታዊ ምዕባላዮ፣ ካብዚ ኩርናዕዚ ጥራሕ ተበጊስካ ዓለም ተቐራራባ ሓንቲ ኮይና ኣብ ዝብል መደምደምታ ክትበጽሕ ግን ሓይሊ ዝህብ ኣይኮነን። እቲ ማሕበረ-ሰብ ዓለም ክቀራረበሉ ክተሓጋዝሉ ዝግበኦ መሰረታዊ ናይ ሰላም፣ ደሞክራሲ፣ ልዕልና ግዝኣተ ሕጊ፣ ፍትሓዊ ቁጠባዊ ተጠቓምነት መትከላት ግን መሊሱ ገፊሑ ምበር ዘርኣዮ ቅርበት የለን። በተሓሳስባ ህድግለነ ስኢኑ ቀዳምነት ንዓይ ንሃገሪይ ዝብል ጭርሖ ቅድሚት መጸኡ። ብተግባር ቅልጽም ዘለዎ ድሌቱ ክገብር፣ ድኹም ድማ ክቕተል ክዘረፍ ክደኪ ክነብዕ ዕለታዊ ተርእዮ ኮይኑ እነሆ።

እቲ ሓደ ቅጥዒ ብዘይብሉ ሃብቲ ኣዋህሊሉ መጉሓፊ ትርፌ ምህርቲ ስኢኑ ክሸገር፣ እቲ ካልኣ ከኣ ድራር ዕለት፣ መሓከሚ፣ ቅያር ጨርቂ፣ መጽለልን ንደቁ መምሃሪ ዝኸውን መኸፊልን ስኢኑ ኣብ መዓሙቕ ድኸነት ወዲቐ ኢና ብተግባር ንዕዘብ ዘለና። ብካልኣ ኣዘራርባ ጎይታን ጊላን፣ በላዕን ረኣይንዩ ተፈጠሩ ዘሎ። ብጉልበቶም ዝነገሱ ጎይቶትን መጉሓፊ ትርፌ ፍርያት ዝሰኣኑ ኣዘዮም ውሑዳት ሃብታምን ብሓደ ገጽ፣ ኣብ ትሕቲ ድኸነትን ዝነብሩን ብሓውሲ ጊላነት ዝሸቕሉን ብሚሊዮናት ዘይኮነ ብቢሊዮናት ዝቐጸሩ ህዝብታት ከኣ ብፍላይ ንገዛእ ርእሰና ንነብረሉ ዘለና ሕማቕ ዘመን ኢና ንርከብ ዘለና።

ካብዚ ቀረባ ግዝያት ንነጀው፣ ትማሊ ኣብ ቦታ ልዕሊ ሓያልነት ዝወዳደሩ ዝነበሩሞ ብወሳኒ መልክዑ ብውሽጣዊ ድኸመቶም ተሳዒሮም ዝወደቐ ገለ ወገናት፣ ከም እንደገና ካብ ውድቀቶም ተንሲኦም ቀላጽሞም ኣሕቢጦም ኣለና ዝብልሉ፣ ገለ ከኣ ብፍላይ ብቐጠባዊ ምዕባላ ቅድሚት ብምስጋም፣ ዝበዝሑን ዝደኸዩን ህዝቢ ንዘለወን ኣህጉራትን ሃገራትን ብኣወንታ ብምጽላው ስግኣት ልዕሊ ሓያል ሃገር ንምኻን ፋሕተተር ዝብልሉ ዘለው ወቕቲዮ። ስለዚ ከኣ ዓለምና ከም እንደገና መን ላዕሊዎይ ኢድ ሓዘ ክሳብ ብዝተራቐቐ ኣጽዋር ኩናት፣ ንግድን ቴክኖሎጂን ኣብ ዘሰክፍ ውድድር ትርከብ ኣላ። ሰላማዊ ፍትሓዊ ውድድር ዝድገፍ ምበር ዝጽላእ ኣይኮነን። ብኣንጻሩ ዓለማዊ ልዕሊ ሓያልነት ፍትሓውነት ብዝጎደሎ ዝበልኩኻ ግበር ዝሃብኩኻ ድማ ተቐበል እናኾነ ይኸየድ ስለ ዘሎ ግን ንደላዩ ሰላም ማሕበረ-ሰብ ዓለም ስግኣት ምበር ተስፋ ክኸውን ኣይከኣለን።

ብዓለም ደረጃ ረብሓን መሰል ዝበዝሑ ህዝብታት ንጎኒ ከዲፍካ ደምበታት ፈሊኻ ዝግበር ቅጥዒ ዘይብሉ ውድድር ከይኣክል፣ ብሓይሊ ገንዘብ መን ከማና ዝብሉ ብፖለቲካዊ ስነ-ሓሳብ ዘይኮነ ሃይማኖታዊ ምስፍሕፋሕ ማእከሎም ዝገበሩ፣ ንገዛእ ርእሶም ንገለ ካብ ዓላማዊ ጽልዋን ተጽዕኖ ፈጠርቲ መንግስታት ጸግዒ ዝገበሩ፣ ገለ መንግስታት ንዘባዊ ርእሰ ሓያልነት ክቀዳደሙ ይረኣዩ ኣለው። ብላዕሊ እንተለኒ ጎይታ ብታሕቲ ኣለኒ ባርያ ዓይነት መግለጺ ሓያልነቶም ብቐጠባ ኣዘዮን ኣብ ዝተዳኸማ ሃገራት ከንጸባርቐ ይፍትኑ ኣለው።

ብፍትሐውነቱ ቅቡል ብዝኾነ አገባብ፡ ዞባዊ ጽልዋ ከተሕድር ምፍታን ሕማቕ አምበምኾነን። ከረጋግጽዎ ዝደልዩ ሓያልነት ንልኡላውነትን ህዝብን ሃገራትን ግምት ዘይህቡ፡ ውልቀ ሰባትን ጉጅለታትን ብሓይሊ ገንዘብ ዝዚአም፡ መቆራቕሲ ሃይማኖታዊ ምፍሕፋሕ ክገብርዎ ምህቃኖምዩ። ካብ ናይ ህዝብታት ሓርነታዊ መሰላት ምክባርን ናይ ሃገራት ነጻነት ምሕላውን ወጻኢ ብስም ህዝብን ሃገርን ምስ ውልቀ ሰባትን ውሱናት ጉጅለታትን ተገይሩ ወይ ይግበር ኣሎ ዝበሃል ሕጋውነትን ወግዓውነትን ዘይብሉ ምስጢራዊ ስምምዕ ከይዱ ከይዱ ጉድኣት ምበር ረብሓ ስለ ዘይብሉ ከይሳዕረረ ግንብ ምባል ከም ዘድሊዩ እናበርህ ይመጽእ ኣሎ። ምፍጣር ዞባዊ ልዕሊ ሓያልነት ብናይ ህዝብታት ናይዚ ዞባ ቅቡልነት ዝረኽቡን ሚዛናውነቱ ዝሓለወን እንተዘይኮነ ውጽኢቱ ንኹሉ ጥዑም ኣይኮነን።

ዞባዊ ልዕሊ ሓያልነት መሰልን ረብሓን ህዝብታት ጎሲኻ ልኡላውነት ሃገራት ድማ እናተደፈርካ ምስ ውሱን መሪሕነታዊ ጉጅለ ተመሳጢርካ ከተረጋግጽ ምሕላን ከቢድ ሳዕቤን ከምዘኸትል ጸገም ዝፈጥሩ ዘለው ወገናት ደው ኢሎም ደጋጊሞም ክሓስቡሉ፡ ንሶም ዝተፈጥሩሉ ሕብረተ-ሰብ ድማ ዓው ኢሉ ግንብ ክብልን ክጻጽፎን ይግባእ። ሃገራት ናይ ነበርተን ህዝብታት ምበር ናይ ውሱናት ወሰንቲ መሪሕነትን ንብረት ኣይኮናን። ካብ ግዝኣትካ ሰጊርካ ናይ ካልኣት ልኡላዊ ክብረት ምትንኻፍ፡ ሰላምን ጸጥታን ምዝራግ ዓሰብትን ዕሰባትን ኣቕልል ኣቢሎም ክግልጽዎ ከም ዝፍትኑ ተራ ነገር ኣይኮነን። ኣብ መድረኹ ገበንዩ። ታሪኻዊ ስንብራቱ ከኣ ብቐሊል ዘይሓዊ ቁስሊዩ።

ሃብቲ ንበዓል ቤቱ ዕንጋሎት እንተተኻኢሉ ከኣ ንጽጉም ጎረቤት ኣብ ቅኑዕ ደገፍ ክውዕል ዘለዎ ደኣምበር፡ ውልቀ ሰባት ግሲብካ ልኡላውነት ሃገራት ናብ መፈተኒ ኣጽዋርን ኩናትን መሰጋገሪ ዘይሕጋዊ ተግባራትን ኣገልግሎት ክውዕል ምሕላን ንኹሉ ዘይጥዑም ከቢድ ዕዳ ጽባሕዩ። ኣብ መንጎ ሃብታምን ድኻን ዘሎ ጋብ ክኒዩ ተመጻዳቒ ዲፕሎማሲያዊ ቃላት ኣዝዩ ከፊሕ ምዃኑ ኣየተሓትትን። ይኹን ግን ሃብታም ሃብቱ ሒዙ፡ ድኻ ድኻኩቱ ሒዙ ልኡላዊ ህዝብን ልኡላዊ መሬትን ተኸቢሩ ዝኸደሉ ዓለማዊ ሕጊ እናሃለው፡ ትርፌ ሃብቲ ስለ ዝረኽብካን ክኒዩ ዶብካ ኣገልገልቲ ውልቀ ሰባትን ጉጅለታትን ስለ ዝረኽብካ ኣብቲ ዘይናትካ ድሌተይ ክገብርዩ ምባል ብፖለቲካ ኮነ ብሕጊ ፈጸሙ ቅቡል ኣይኮነን። እዚ ብወገን ዝድፈር ዘሎ ህዝብን መሬትን ጥራሕ ዘይኮነ፡ ብወገንቲ ዘይናቱ ዝዳፈር ዘሎ ሓይሊ ዘሎ ህዝቢውን ንቐሕ መኸተን ቅልጡፍ እርማትን ዘድልዩ ዝንቡዕ ኣካይዳዩ።

ተቓለስቲ ህዝብታት ኤርትራ ንኣብነት ኣብቲ ንነጻነት ሃገርምን መሰረታዊ ሓርነታዊ ደሞክራሲያዊ ክብሮምን ዝተኻየደ ዝተናወሐ ደማዊ ኩናት መን ኣብ ጎኒ ፍትሓዊ ሕቶኣም ኮይኑ፡ ብሓሳብን ነዋትን ደጊፍዎም ተሓባቢርዎም ሕርሕራይ ገይሮም ዝፈልጡን ግቡእ ክብሪ ድማ ዘለዎም ህዝብታትዮም። ገለ ካብዞም ንጉጅለ ህግደፍ ብገንዘብን ዓይነትን ሸሚቶም ልኡላውነት ህዝብን መሬትን ኤርትራ ዝዳፈሩ፡ ኣብ ልዕሊ ዜጋታት፡ ቁጠባዊ ምንጭታትን ኤርትራ ሃሲያታት ዘውርዱ ዘለውን መንግስታት ዓቕኑ ይውሓድ ይብዛሕ፡ ኤርትራ ካብ ባዕዳዊ መግዛእቲ ነጻ ክትከውን ኣብ ዝካየድ ዝነበረ ቃልሲ ነቲ ሰውራ ዝድግፉ ዝነበሩዮም። ህዝብታት ኤርትራ ድማ ነዚ ሰናይ ውዕሎዚ ዘኸብር ምበር ዝኸሕድ ሕልናን ባህልን የብሎምን።

እንተኾነ ግን፡ ናይ ትማሊ ደገፍቲ ፍትሓዊ ሕቶ ህዝብታት ኤርትራ፡ ናይ ሎሚ ጎይቶት ጉጅለ ህግደፍ ተጻባእቲ መሰልን ረብሓን ህዝብታት ኤርትራ ይኹኑ ከም ዘለው ብጭብጢ ንዕዘቦ ዘለናዩ። መንግስታት ደሞክራሲያውያን ይኹን መለኸቲ፣ ሕጋውያን ይኹን ኢ-ሕጋውያን ድሕሪ ዝተወሰነ ግዜ ሓላፍቲ፡ ህዝብታት ግን ብባህሪያዊ መስርሕ ብወለዶታት እናተተኻኸኡ እናተደላላዩን እናተደጋገፉን ዝቐጽሉ ስለ ዝኾኑ፡ ንዞባዊ ርእሰ ሓያልነት ዝቀደደሙ ዘለው ኣብ ቀረባ ርሕቀት ኤርትራ ዝርከቡ ገለ መንግስታት ፖሊሲኦምን ኣካይዳኦም ደው ኢሎም ክሓስቡሉ ሓላፍነታዊ ምክሪ ክወሃቦም ኣለዎን ይግባእን።

ህዝብታት ኤርትራ አብዚ መድረኽዚ ብሰንኪ አስታት 730 ዓመታት ዘጋጠሞም ሕሱም ጠላም ከፋፋሊ ዘቤታዊ መግዛእቲ፡ አብ ፖለቲካዊ ቁጠባዊ ኮነ ማሕበራዊ ኩነታቶም አብ ጽቡቕ ከም ዘዩለው ገሃድዮ። አብ ሕማቕ ስለ ዘለው ድማ ከምቲ ናይ ትማሊ አንጻር ግዳማዊ መግዛእቲ፡ ሎሚ ከአ አንጻር ደመኛ ዘቤታዊ ጸላኢኦም ጉጅለ ህግደፍ አብ ቃልሲ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ተጻሚዶም ይርከቡ አለው። ታሪኽ መለኽቲ ታሪኽ ስዕረትን ውርደትን ታሪኽ ህዝብታት ድማ ታሪኽ ዓወትን ክብረትን ብምጅኑ ድማ፡ ህዝብታት ኤርትራ ሎሚውን ከም ትማሊ ብዓወት ክጽንበሉዮም። ምስ አብ ቀረባን ርሑቕን ዝርከቡ ህዝብታትን ሃገራትን ከአ ብዘይጥርጥር ብሓንሳብ ክነብሩዮም። ሎሚ ዝወነንዎ ዘይተአደነ ሃብቲ፡ ግዝያዊ ዝናን ክብርን ምበር ናይ ጽባሕ ድሕሪ ጽባሕ እንታይ አበሳ አለዎ ዘዩመዛዘኑ ገለ መንግስታት፡ ንክብርን መሰል ህዝብታት ኤርትራ ኅስዮም ምስ ጸላኢኦም ተመሓዝዮም ዝፍጽምዎ ዘለው ግፍዒ፡ አብዚ መድረኽዚ ንተግባርም ዝምጥን ቀጥታዊ ግብረ መልሲ አይወሃቦም ምበር መዓልቲ ምስ አኽለ ክምለሰሉ ይስነድ ከም ዘሎ ምዝኽኻርም አገዳሲዮ።

መሬት ኤርትራ ኤርትራውያን ብሰላም ሰሪሖም አስተርህዮም ክነብርሉ ዘለዎም ግዝአት ኤርትራውያን ምበር፡ መፈተኒ አጽዋር ኩናት፡ መሰለጠንን መሰጋገርን ብገንዘብ ዝሓበጡ ሃይማኖታውያን ተነሓናሕቲ አይኮነን። ክኸውን ድማ የብሉን። ንገዛእ ርእሶም አብ ሃሃገሮም ብሰላም እናነበሩ፡ ጨካን ግን ከአ ውዳቕ መንግስቲ ንዘጋጠማ ኤርትራ ከም ጽቡቕ ዕድል ተጠቐሞም፡ መንግስታዊ ጉጅለ ዓሲቦም አብ ግዝአት ኤርትራ እዛ እምባይ መን ይወርሳ ክበሃሉ፡ ምንቅስቃስ ዜጋታትና ክድርቱ፡ ክአስሩን ክቐትሉን ክኒዮ ምድፋር ልኡላውነት ሃገር ብደረቅ ገበን ዘተሓታት ተግባር ብምጅኑ፡ ደጋጊምካ ዓገብ ክበሃሉ ይግባእ።

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ፡ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ 21-06-2019